

1 Aké sú podmienky na dosiahnutie rozvodu?

Prípady, keď možno zrušiť manželstvo rozvodom, sú podrobne opísané v časti Rodinné právo lotyšského občianskeho zákonníka a v oddiele P notárskeho poriadku. Všeobecný rámec inštitúcie manželstva je určený v časti Rodinné právo občianskeho zákonníka.

V Lotyšsku môže manželstvo rozviesť len súd alebo notár (*notārs*). Súd môže manželstvo rozviesť na základe návrhu jedného alebo oboch manželov. Notár môže manželstvo rozviesť, ak manželia dospeli k dohode o zrušení manželstva rozvodom a nemajú žiadne spoločné maloleté dieťa ani spoločný majetok. Notár môže manželstvo rozviesť aj v prípade, ak manželia majú spoločné maloleté dieťa alebo spoločný majetok za predpokladu, že uzavreli písomnú dohodu o starostlivosti o spoločné maloleté dieťa, práve na styk s dieťaťom, spôsobe výživy dieťaťa a o rozdelení spoločného majetku.

Jedným z predpokladov tohto druhu rozvodu je teda dohoda manželov o starostlivosti o dieťa narodené v manželstve, spôsobe výživy dieťaťa a rozdelení spoločného majetku.

Ak má manželstvo rozviesť súd, musí dospieť k záveru, že manželstvo je rozvrátené. Manželstvo sa považuje za rozvrátené, ak manželia nežijú v spoločnej domácnosti a nemožno očakávať, že sa k spolužitiu vrátia.

Jedným z predpokladov rozvodu manželstva notárom je teda dohoda manželov o starostlivosti o dieťa narodené v manželstve, spôsobe výživy dieťaťa a o rozdelení spoločného majetku. Ak manželia nedospeli k dohode, upraví tieto otázky súd v rámci rozvodového konania.

2 Aké sú dôvody na rozvod?

Rozvod manželstva notárom

Notár môže manželstvo rozviesť v prípade, že došlo k jeho rozvratu, manželia dospeli k dohode o zrušení svojho manželstva rozvodom a notár dostal spoločný návrh podpísaný oboma manželmi. Ak manželia majú spoločné maloleté dieťa alebo spoločný majetok, k návrhu musí byť pripojená písomná dohoda o starostlivosti o spoločné maloleté dieťa, spôsobe výživy dieťaťa, práve na styk s dieťaťom a o rozdelení spoločného majetku.

Rozvod manželstva súdom

Súd môže rozviesť manželstvo v prípadoch, keď manželia nedospeli k dohode o zrušení svojho manželstva rozvodom a je splnená jedna z týchto podmienok: Manželia žijú oddelene dlhšie ako tri roky: manželia žijú oddelene, nemajú spoločnú domácnosť a jeden z manželov je rozhodnutý neobnoviť spoločnú domácnosť, čím zaniká možnosť manželského spolužitia. Spoločná domácnosť nemusí existovať ani v prípade, že manželia obývajú spoločnú nehnuteľnosť.

Ak manželia žijú oddelene kratšie ako tri roky, súd môže rozviesť manželstvo len v prípade, že:

dôvodom rozvratu manželstva je fyzické, sexuálne, psychické alebo ekonomické násilie zo strany jedného z manželov voči manželovi, ktorý podáva návrh na rozvod manželstva, alebo voči svojmu nevlastnému dieťaťu, alebo voči spoločnému dieťaťu manželov;

jeden z manželov súhlasí s návrhom druhého manžela na rozvod manželstva;

jeden z manželov začal žiť spoločne s inou osobou a z tohto partnerstva sa narodilo dieťa alebo sa očakáva narodenie dieťaťa.

Keď sa za uvedených okolností súd domnieva, že manželstvo je stále možné zachovať, konanie o rozvode manželstva môže byť odložené o maximálne šesť mesiacov s ohľadom na možné zmierenie manželov.

Keď jeden z manželov podá návrh na rozvod z iných dôvodov, ako sú tri dôvody uvedené vyššie, a manželia ešte nežijú oddelene tri roky, súd manželstvo nemusí rozviesť pred uplynutím trojročnej zákonnej lehoty týkajúcej sa oddeleného života manželov a preskúmanie prípadu musí odložiť s ohľadom na možné zmierenie manželov.

Ak manželia žijú oddelene kratšie ako tri roky, notár môže rozviesť manželstvo len vtedy, ak obaja manželia s rozvodom manželstva súhlasia a notárovi predložili návrh na rozvod manželstva v súlade s postupom stanoveným v notárskom poriadku.

Súd nemôže rozviesť manželstvo ani v prípade, že došlo k jeho rozvratu, ak je zachovanie manželstva v mimoriadnych prípadoch potrebné z hľadiska záujmu spoločného maloletého dieťaťa manželov.

3 Aké sú právne dôsledky rozvodu, pokiaľ ide o:

3.1 osobné vzťahy medzi manželmi (napr. priezvisko)

Hneď ako rozsudok o rozvode nadobudne právoplatnosť alebo hneď ako certifikovaný notár vydá certifikát o rozvode, práva a povinnosti vyplývajúce z právneho vzťahu medzi manželmi prestávajú existovať. Z rozvodu môžu bývalým manželom vyplývať nové práva a povinnosti. Po zrušení manželstva rozvodom môže ktorákoľvek strana uzavrieť iné manželstvo.

Podľa občianskeho zákona manžel, ktorý si pri uzavretí manželstva zmenil priezvisko, má po rozvode manželstva právo používať spoločné priezvisko, alebo, ak si to želá, súd alebo notár mu povolí používanie priezviska, ktoré mal pred manželstvom.

Na návrh druhého z manželov môže súd zakázať manželovi, ktorý prispel k rozvratu manželstva, aby si ponechal spoločné priezvisko za predpokladu, že tým nebudú poškodené záujmy dieťaťa.

3.2 rozdelenie majetku manželov

Notár môže rozviesť manželstvo, ak manželia uzavreli písomnú dohodu o rozdelení akéhokoľvek spoločného majetku a túto dohodu pripojili k návrhu na rozvod.

Keď manželstvo rozvádza súd, manželia sa môžu dohodnúť o rozdelení spoločného majetku. Ak sa manželom nepodarí dospieť k dohode, o ich nárokoch rozhodne súd na základe občianskeho zákonníka alebo ustanovení manželskej zmluvy. V občianskom zákonníku sú stanovené dva druhy majetkových vzťahov, a to vzťahy upravené právnymi predpismi a vzťahy upravené manželskou zmluvou. Typ vzťahu definuje postup, ktorým sa majetok v prípade rozvodu rozdelí.

Ak sú majetkové vzťahy upravené právnymi predpismi, má v prípade delenia majetku každý z manželov právo ponechať si majetok, ktorý mu patril pred uzavretím manželstva, a akýkoľvek oddelený majetok, ktorý nadobudol počas manželstva. Všetko, čo manželia nadobudli počas manželstva spoločne alebo čo nadobudol jeden z manželov za spoločné prostriedky, je spoločným majetkom oboch manželov. Predpokladá sa, že spoločný majetok patrí obom manželom rovnako, ak jeden z nich nedoloží a nedokáže, že majetok by mal byť rozdelený v inom pomere.

V prípadoch, keď sú majetkové vzťahy upravené manželskou zmluvou, v zmluve môže byť stanovené oddelené alebo spoločné vlastníctvo všetkého majetku manželov a o rozdelení majetku sa potom rozhodne v súlade s procesom, ktorý je v právnych predpisoch určený pre príslušný zmluvný majetkový vzťah.

3.3 maloleté deti manželov

Otázky vyplývajúce z opísaných právnych vzťahov v rodine, najmä otázky vyplývajúce z právnych vzťahov rodičov a detí, nemožno v prípade rozvodu posudzovať osobitne.

Ak manželstvo rozvádza notár, manželia sa musia dohodnúť nielen na rozvode, ale aj na starostlivosti o dieťa, právach na styk a na výživnom pre deti. Predchádzajúca dohoda o starostlivosti o spoločné maloleté dieťa, právach na styk a výživnom na dieťa musí byť predložená spolu s návrhom na rozvod. Ak manželstvo rozvádza súd, manželia sa musia dohodnúť na starostlivosti o maloleté dieťa, právach na styk a výživnom na dieťa. Ak takáto dohoda nebola uzavretá (s výnimkou prípadov, keď sa o nárokoch už rozhodlo), musia sa takéto nároky súdu predložiť spolu s návrhom na rozvod, inak súd nemôže manželstvo rozviesť.

Dôsledky rozvodu v súvislosti s rodičovskou zodpovednosťou

Zodpovednosť za starostlivosť o dieťa nezaniká, ak dieťa už nežije s jedným alebo oboma rodičmi.

Ak rodičia žijú oddelene, nesú spoločnú spoločnú zodpovednosť. Dohľad nad dieťaťom a starostlivosť oň musí zabezpečovať rodič, s ktorým dieťa žije.

O otázkach, ktoré môžu mať značný vplyv na vývoj dieťaťa, musia rodičia rozhodovať spoločne. Ak sa v právnych predpisoch neurčuje inak, o sporoch medzi rodičmi rozhoduje sirotský súd (*bāriņtiesa*).

Spoločná starostlivosť rodičov zaniká, ak sa dohodou medzi rodičmi alebo súdnym rozhodnutím zverí dieťa do osobnej starostlivosti jednému z rodičov.

Ak je dieťa v osobnej starostlivosti jedného z rodičov, tento rodič má práva a povinnosti vyplývajúce zo spoločnej starostlivosti o dieťa. Druhý rodič musí mať právo na styk (právo udržiavať kontakt a súkromné vzťahy s dieťaťom).

Dôsledky rozvodu v súvislosti s vyživovacou povinnosťou rodičov voči deťom

Otázka starostlivosti o výživu dieťaťa sa musí vyriešiť počas konania o rozvode manželstva. Rodičia majú voči svojim deťom v rámci svojich schopností a finančnej situácii vyživovaciu povinnosť. Povinnosť živiť dieťa spočíva na otcovi a matke, až kým dieťa nie je schopné živiť sa samo. Starostlivosť o výživu dieťa nekončí, ak dieťa žije oddelene od rodiny alebo ak dieťa už nežije s jedným alebo oboma rodičmi. Pri rozvode manželstva sa môžu rodičia dieťaťa dohodnúť na starostlivosti o výživu dieťaťa, ale ak rodičia k nedospejú k dohode, rieši túto otázku súd počas konania o rozvode manželstva.

3.4 vyživovaciu povinnosť voči druhému z manželov?

Podľa občianskeho zákonníka v čase, keď sa manželstvo rozvádza, a dokonca aj neskôr, môže bývalý manžel požiadať druhého z manželov o výživné (primerané jeho finančnej situácii) s cieľom zabezpečiť si predchádzajúcu životnú úroveň. Povinnosť zabezpečiť predchádzajúcu životnú úroveň bývalého manžela končí, ak:

od rozvodu manželstva (alebo vyhlásenia manželstva za neplatné) uplynul čas rovnako dlhý ako trvanie rozvedeného manželstva (alebo ako trvanie spolužitia);

bývalý manžel uzavrie nové manželstvo;

príjem bývalého manžela stačí k jeho/jej obžive;

bývalý manžel sa vyhýba tomu, aby si zabezpečoval živobytie sám vlastnou prácou;

bývalý manžel, ktorý mal platiť výživné na druhého z bývalých manželov, nemá dostatočné prostriedky na živobytie alebo nie je schopný pracovať;

bývalý manžel, ktorému sa má platiť výživné, spáchal trestný čin voči druhému z bývalých manželov alebo proti životu, zdraviu, slobode, majetku alebo cti druhého z manželov alebo jeho/jej príbuzných vo vzostupnej alebo v zostupnej línii;

bývalý manžel, ktorému sa má platiť výživné, zanechal druhého bývalého manžela v stave núdze, aj keď mu mohol pomôcť;

bývalý manžel, ktorému sa má platiť výživné, úmyselne neprávom obvinil z trestného činu druhého z bývalých manželov alebo jedného z jeho/jej príbuzných vo vzostupnej alebo v zostupnej línii,

bývalý manžel vedie márnratný alebo nemravný život;

bývalý manžel, ktorý mal platiť výživné, zomrie alebo je vyhlásený za mŕtveho alebo druhý z bývalých manželov zomrie alebo je vyhlásený za mŕtveho; existujú iné vážne dôvody na ukončenie povinnosti.

4 Čo znamená v praxi právny pojem „rozluka“?

Inštitút rozluky v lotyšskom práve neexistuje.

5 Aké sú podmienky rozluky?

Inštitút rozluky v lotyšskom práve neexistuje.

6 Aké sú právne dôsledky rozluky?

Inštitút rozluky v lotyšskom práve neexistuje.

7 Čo znamená v praxi pojem „vyhlásenie manželstva za neplatné“ („anulovanie manželstva“)?

Manželstvo možno vyhlásiť za neplatné, ak boli uzavretím manželstva porušené právne predpisy, ktoré bránili jeho právoplatnému uzavretiu. Od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku o vyhlásení manželstva za neplatné sa má za to, že strany nikdy neuzavreli manželstvo, a manželstvo sa považuje za neplatné od okamihu jeho uzavretia. Treba poznamenať, že manželstvo možno vyhlásiť aj po rozvode.

8 Aké sú podmienky anulovania manželstva?

Manželstvo možno vyhlásiť za neplatné len v týchto prípadoch vymedzených v právnych predpisoch:

manželstvo nezaevidoval úradník matričného úradu ani duchovný jedného z vierovyznaní uvedených v občianskom zákonníku,

manželstvo bolo uzavreté fiktívne bez úmyslu založiť rodinu,

manželstvo bolo uzavreté skôr, než obaja manželia dosiahli vek osemnásť rokov, alebo v niektorých prípadoch skôr, než jeden z manželov dosiahol vek šesťnásť rokov, pričom takéto manželstvo môže byť právoplatné, ak bolo uzavreté so súhlasom rodičov alebo poručníkov; takéto manželstvo sa však nemôže vyhlásiť za neplatné, ak došlo po jeho uzavretí k počatiu dieťaťa alebo ak obaja manželia dosiahli v čase vydania súdneho rozhodnutia minimálny vek na uzavretie manželstva,

ak bol v čase uzavretia manželstva jeden z manželov v stave, ktorý mu bránil chápať význam svojho konania alebo toto konanie ovládať,

manželstvo bolo uzavreté medzi osobami v zakázanom stupni príbuzenstva, a to medzi príbuznými v priamej vzostupnej alebo zostupnej línii, bratom a sestrou alebo nevlastnými súrodencami s rovnakým rodičom,

manželstvo bolo uzavreté medzi osvojiteľom a osvojencom s výnimkou prípadov, keď právny vzťah vzniknutý osvojením už zanikol,

manželstvo bolo uzavreté medzi poručníkom a maloletým alebo medzi opatrovníkom a opatrovaným skôr, ako zanikli vzťahy poručníctva alebo opatrovníctva, manželstvo bolo uzavreté s vydatou ženou alebo ženatým mužom.

Vo všetkých týchto prípadoch môže návrh na vyhlásenie manželstva za neplatné predložiť ktorákoľvek zainteresovaná strana alebo prokurátor bez akýchkoľvek časových obmedzení. Ak manželstvo zaniklo smrťou alebo bolo zrušené rozvodom, návrh na vyhlásenie manželstva za neplatné môžu podať len osoby, ktorých práva boli dotknuté. Ak obaja manželia zomreli, nemožno podať návrh na vyhlásenie ich manželstva za neplatné.

9 Aké sú právne dôsledky anulovania manželstva?

Osoba, ktorej manželstvo je vyhlásené za neplatné, znovu nadobudne priezvisko, ktoré mala pred uzavretím manželstva. Ak si v čase uzavretia manželstva jeden z manželov nebol vedomý skutočnosti, že toto manželstvo by malo byť vyhlásené za neplatné, môže požiadať súd o povolenie ponechať si priezvisko z manželstva.

Ak si v čase uzavretia manželstva jeden z manželov bol vedomý skutočnosti, že manželstvo môže byť vyhlásené za neplatné, druhý z manželov má právo žiadať od neho nielen prostriedky nevyhnutné na udržanie svojej predchádzajúcej životnej úrovne, ale aj náhradu morálnej ujmy.

Pri vyhlásení manželstva za neplatné sú okolnosti, za ktorých je bývalý manžel zbavený povinnosti zabezpečovať predchádzajúcu životnú úroveň druhého z manželov, rovnaké ako v prípade rozvodu (pozri otázku 3.4).

Pokiaľ ide o rozdelenie majetku pri vyhlásení manželstva za neplatné, obaja bývalí manželia majú právo ponechať si svoj majetok pred uzavretia manželstva a akýkoľvek majetok, ktorý nadobudli sami počas spolužitia. Spoločne nadobudnutý majetok bude rovným dielom rozdelený medzi bývalých manželov.

Ak si v čase uzavretia manželstva ani jeden z manželov nebol vedomý skutočnosti, že manželstvo by malo byť vyhlásené za neplatné, majetok sa rozdelí v súlade s ustanoveniami občianskeho zákonníka, ktoré upravujú rozdelenie majetku nadobudnutého počas právoplatného manželstva. Ak si však len jeden z manželov nebol vedomý skutočnosti, že manželstvo by malo byť vyhlásené za neplatné, postup týkajúci sa rozdelenia majetku nadobudnutého počas právoplatného manželstva v prípade rozvodu sa vzťahuje len na toho z manželov, ktorý si nebol vedomý, že manželstvo by malo byť vyhlásené za neplatné.

10 Existujú alternatívne mimosúdne spôsoby riešenia otázok týkajúcich sa rozvodu bez toho, aby bolo potrebné sa obrátiť na súd?

V Lotyšsku môže manželstvo rozviesť notár na základe spoločného návrhu oboch manželov. Postup pri rozvode manželstva notárom je stanovený v oddiele P notárskeho poriadku. Certifikovaný notár manželstvo rozvedie, ak sa manželia dohodli na zrušení manželstva rozvodom a nemajú žiadne spoločné maloleté dieťa ani spoločný majetok. Ak manželia majú spoločné maloleté dieťa alebo spoločný majetok, notár manželstvo rozvedie v prípade, že manželia uzavreli písomnú dohodu o starostlivosti o spoločné maloleté dieťa, právach na styk, výživnom pre dieťa a o rozdelení spoločného majetku.

11 Kde treba podať žiadosť (návrh) o rozvod / rozluku / anulovanie manželstva? Aké formálne náležitosti treba dodržať a aké doklady musím priložiť k žiadosti?

Rozvod manželstva notárom

V prípade rozvodu manželstva notárom neexistuje konkrétna miestna príslušnosť – strany sa môžu obrátiť na ktoréhokoľvek notára kdekoľvek v krajine. To neplatí pre cezhraničné prípady, kde sa príslušnosť súdov riadi pravidlami nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003. Ak podľa právnych predpisov Európskej únie alebo iných medzinárodných právnych predpisov cezhraničný rozvod nespadá do súdnej právomoci Lotyšska, certifikovaný notár nemôže začať konanie o rozvode manželstva a musí v tomto zmysle informovať manželov.

Pri cezhraničných rozvodoch sa rozhodné právo určuje v súlade s nariadením Rady (EÚ) č. 1259/2010 z 20. decembra 2010, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca v oblasti rozhodného práva pre rozvod a rozluku.

V návrhu na rozvod podanom notárovi sa musí uviesť:

meno, priezvisko a osobné identifikačné číslo každého z manželov (ak manžel nemá osobné identifikačné číslo, dátum narodenia), dátum svadby a číslo zápisu do evidencie,

krajina, v ktorej bolo manželstvo zaevidované, a orgán alebo náboženské vierovyznanie a meno duchovného, pred ktorým bolo manželstvo uzavreté,

či manželia majú spoločné maloleté deti a či dospeli k dohode o starostlivosti o spoločné maloleté deti, uplatňovaní práv na styk a o výživnom,

či manželia majú spoločný majetok a či dospeli k dohode o rozdelení tohto majetku,

priezviská manželov po rozvode.

K žiadosti sa musí priložiť originál sobášneho listu alebo jeho kópia, alebo výpis vydaný na matričnom úrade, alebo vyhlásenie z matričného úradu.

Ak majú manželia spoločné maloleté dieťa alebo spoločný majetok, k žiadosti musia priložiť aj písomnú dohodu o starostlivosti o spoločné maloleté dieťa, výživnom na dieťa, právach na styk a o rozdelení spoločného majetku.

Rozvod manželstva súdom

Návrh na rozvod manželstva alebo vyhlásenie manželstva za neplatné sa musí podať na príslušnom okresnom alebo mestskom súde (*rajona (pilsētas) tiesa*) – zvyčajne je to súd v ohlásenom mieste pobytu odporcu, alebo, ak ho nemá, v jeho skutočnom mieste pobytu. Návrh môže byť podaný na súde v ohlásenom mieste pobytu navrhovateľa, alebo, ak ho nemá, v jeho skutočnom mieste pobytu, ak:

maloleté deti bývajú s navrhovateľom,

ide o rozvod manželstva s osobou, ktorá je vo výkone trestu odňatia slobody,

ide o rozvod manželstva s osobou, ktorá nemá ohlásené miesto pobytu alebo ktorej skutočné miesto pobytu nie je známe, alebo ktorá žije v zahraničí.

Pravidlá príslušnosti v prípadoch rozvodu, rozluky alebo vyhlásenia manželstva za neplatné, keď má jeden z manželov obvyklý pobyt v inom členskom štáte alebo je občanom iného členského štátu, sú stanovené v nariadení Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000.

Keď sa určí príslušný členský štát, uplatňuje sa vnútroštátny občianskoprávny postup tohto členského štátu.

Pravidlá príslušnosti v prípadoch rozvodu sú stanovené aj v dvojstranných medzinárodných dohodách o právnej pomoci a právnych vzťahoch, ktoré boli uzavreté s tretími krajinami a ktoré sú pre Lotyšsko záväzné.

Podľa článku 128 zákona o občianskom súdom konaní sa v návrhu podanom na súde musí uviesť:

názov súdu, ktorému sa návrh predkladá,

meno, priezvisko, osobné identifikačné číslo a ohlásené miesto pobytu navrhovateľa (ak navrhovateľ nemá ohlásené miesto pobytu, potom skutočné miesto pobytu navrhovateľa); v prípade právnickej osoby obchodné meno, identifikačné číslo a registrované sídlo; navrhovateľ môže uviesť aj ďalšiu adresu určenú na korešpondenciu so súdom,

meno, priezvisko, osobné identifikačné číslo, ohlásené miesto pobytu a akákoľvek ďalšia ohlásená adresa odporcu alebo zainteresovanej strany, alebo, ak to nie je možné, skutočné miesto pobytu; v prípade právnickej osoby obchodné meno, identifikačné číslo a registrované sídlo; osobné identifikačné číslo alebo identifikačné číslo odporcu sa uvedie, ak je známe,

meno, priezvisko, osobné identifikačné číslo zástupcu navrhovateľa a jeho adresa určená na korešpondenciu so súdom, ak návrh podáva zástupca, alebo v prípade právnickej osoby obchodné meno, identifikačné číslo a registrované sídlo,

v prípade vymáhania finančných prostriedkov názov finančnej inštitúcie a číslo účtu, na ktoré možno previesť prípadnú plattbu,

predmet nároku,

výšku nároku, ak sa dá nárok vyčíslieť v peniazoch, vrátane spôsobu výpočtu sumy, ktorá je predmetom sporu,

skutočnosti, na ktorých sa zakladá návrh navrhovateľa, a dôkazy dosvedčujúce tieto skutočnosti,

právny predpis, na ktorom sa nárok zakladá,

nároky navrhovateľa,

zoznam dokumentov priložených k návrhu,

dátum vypracovania návrhu a akékoľvek ďalšie relevantné informácie.

Podľa článku 235.1 zákona o občianskom súdnom konaní sa musí v návrhu na rozvod manželstva uviesť aj:

odkedy manželia žijú oddelene,

či druhý z manželov s rozvodom súhlasí,

či manželia dospeli k dohode o starostlivosti o deti, výkone práv na styk druhého rodiča, výživnom a o rozdelení majetku nadobudnutého počas manželstva alebo či súdu predkladajú nároky súvisiace s týmito skutočnosťami.

Návrh musí byť podpísaný navrhovateľom alebo jeho/jej zástupcom. Vo veci rozvodu manželstva alebo vyhlásenia manželstva za neplatné musí mať zástupca strany osobitné povolenie, aby sa mohol vecou zaoberať. Povolenie konať vo veci rozvodu manželstva alebo vyhlásenia manželstva za neplatné sa vzťahuje aj na akékoľvek súvisiace nároky.

K návrhu musia byť priložené tieto dokumenty:

kópia návrhu, ktorá sa odošle odporcovi,

doklad o zaplatení štátneho poplatku a ďalších súdnych výdavkov v súlade s príslušným postupom a vo výške stanovenej v právnych predpisoch,

dokument alebo dokumenty preukazujúce okolnosti, na ktorých sa návrh zakladá (napríklad osvedčenie o zaevidovaní manželstva).

12 Môžem získať právnu pomoc na pokrytie nákladov konania?

Vo všeobecnosti štát poskytuje právnu pomoc, ak finančná situácia alebo výška príjmu znemožňuje účastníkovi zabezpečiť si ochranu svojich práv alebo ak sa náhle ocitne v situácii (príp. sa vyskytnú finančné okolnosti), ktoré jej v tom bránia (napr. v dôsledku prírodnej katastrofy, vyššej moci alebo ďalších okolností, nad ktorými nemá kontrolu), alebo ak je účastník úplne závislý od štátu alebo miestneho orgánu, čo mu spôsobuje objektívne ťažkosti pri ochrane svojich práv. Právna pomoc sa udeľuje v súlade s ustanoveniami zákona o právnej pomoci štátu (*Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likums*).

Právna pomoc sa zvyčajne vzťahuje na výdavky na prípravu procesných písomností, právne poradenstvo v priebehu konania, zastupovanie pred súdom a výkon rozsudku.

Lotyšsko poskytuje aj právnu pomoc v súlade s nariadením Rady (ES) č. 2201/2003.

13 Dá sa odvolať proti rozhodnutiu o rozvode manželstva / rozluke / anulovaní manželstva?

V prvom stupni sa vecou zaoberá okresný alebo mestský súd (*rajona (pilsētas) tiesa*). Proti rozhodnutiu sa možno odvolať na krajskom súde (*apgabaltiesa*) a možno ho napadnúť po právnej stránke aj kasačným opravným prostriedkom (*kasācija*).

Ak manželstvo rozvádza notár, treba zdôrazniť, že pravdivosť dokumentov osvedčených v súlade so zákonným postupom nemožno spochybniť. Možno ich napadnúť predložením osobitného návrhu.

Sťažnosť, že certifikovaný notár pri plnení svojich povinností konal nesprávne alebo odmietol plnenie svojich povinností, sa musí predložiť krajskému súdu, ktorého dohľadu notár podlieha, a to v lehote jedného mesiaca odo dňa, keď notár vykonal úkon, na ktorý sa sťažnosť vzťahuje, alebo odmietol vykonať žiadaný úkon.

14 Čo musím urobiť pre to, aby bolo rozhodnutie o rozvode / rozluke / anulovaní manželstva, ktoré vydal súd iného členského štátu, uznané v tomto členskom štáte?

Rozsudok vo veci rozvodu manželstva/rozluke/vyhlásenia manželstva za neplatné, ktorý bol vydaný v inom členskom štáte sa v Lotyšsku uznáva v súlade s ustanoveniami nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003. Podľa tohto nariadenia sa rozsudok vydaný v jednom členskom štáte uznáva v ostatných členských štátoch bez toho, aby boli potrebné nejaké zvláštne postupy.

Aby sa zaručilo, že rozsudok vo veci rozvodu manželstva, rozluke alebo vyhlásenia manželstva za neplatné, ktorý bol vydaný v inom členskom štáte, bude uznaný v Lotyšsku, môže ktorákoľvek zainteresovaná strana v súlade s postupmi stanovenými v nariadení Rady (ES) č. 2201/2003 požiadať o rozhodnutie o uznaní alebo neuznaní rozsudku tak, že podá návrh na uznanie (*atzīšana*) alebo na uznanie a vykonanie (*atzīšana un izpildīšana*) zahraničného rozsudku na okresnom alebo mestskom súde v mieste, kde sa má rozsudok vykonať, alebo v ohlásenom mieste pobytu odporcu, alebo, ak ho nemá, v jeho skutočnom mieste pobytu.

Rozhodnutie o uznaní alebo uznaní a vykonaní rozsudku vydaného zahraničným súdom prijme samosudca na základe predloženého návrhu a priložených dokumentov do 10 dní odo dňa predloženia návrhu bez toho, aby predvolal strany. Sudca môže odmietnuť uznať rozsudok len z dôvodov uvedených v článku 22 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003, ktoré umožňujú odmietnutie uznania rozsudku vydaného v inom členskom štáte v Lotyšsku v týchto prípadoch:

ak je uznanie rozsudku zjavne v rozpore s verejným poriadkom Lotyšska,

ak bol rozsudok vydaný v neprítomnosti, ak sa osobe, ktorá sa nezúčastnila konania, nedoručila písomnosť, ktorou sa začalo konanie, alebo rovnocenná písomnosť v dostatočnom časovom predstihu a takým spôsobom, aby si mohla zabezpečiť obhajobu, okrem prípadu, že sa zistí, že táto osoba prijala rozsudok bez výhrad,

ak je rozsudok nezlučiteľný s rozsudkom vydaným v Lotyšsku v konaní medzi rovnakými účastníkmi,

ak je rozsudok nezlučiteľný so skorším rozsudkom vydaným v inom členskom štáte alebo v nečlenskom štáte medzi rovnakými účastníkmi, za predpokladu, že skorší rozsudok je možné uznať v Lotyšsku.

Podľa článku 638 zákona o občianskom súdnom konaní navrhovateľ uvedie v návrhu na uznanie rozsudku tieto informácie:

názov súdu, ktorému sa návrh predkladá,

meno, priezvisko a osobné identifikačné číslo navrhovateľa (alebo, ak ho nemá, iné identifikačné údaje) a adresu určenú na korešpondenciu so súdom;

v prípade právnickej osoby obchodné meno, identifikačné číslo a registrované sídlo,

meno, priezvisko a osobné identifikačné číslo (alebo, ak ho nemá, iné identifikačné údaje), ohlásené miesto pobytu a akúkoľvek ďalšiu ohlásenú adresu

alebo, ak ich nemá, skutočné miesto pobytu odporcu; v prípade právnickej osoby obchodné meno, identifikačné číslo a registrované sídlo,

predmet návrhu a okolnosti, na ktorých je založený,

návrh navrhovateľa na uznanie alebo uznanie a vykonanie rozsudku vydaného zahraničným súdom v Lotyšsku, a to v celom rozsahu alebo jeho časti,

meno, priezvisko a adresu právneho zástupcu, ak je právny zástupca poverený zastupovaním v predmetnej veci v Lotyšsku,

zoznam dokumentov pripojených k návrhu,

dátum a čas vyhotovenia návrhu.

Podľa článku 37 nariadenia Rady č. 2201/2003 je k návrhu na uznanie rozsudku vneseného súdom iného členského štátu potrebné priložiť:

odpis rozsudku, ktorý spĺňa požiadavky na preukázanie jeho pravosti,

ak ide o rozsudok pre zmeškanie, dokument, ktorý potvrdzuje, že odporcovi bol doručený návrh na začatie konania (v prípade rozvodu manželstva, rozluke alebo vyhlásenia manželstva za neplatné); prípadne môže navrhovateľ predložiť aj dokument, ktorý dosvedčuje, že odporca rozsudok pre zmeškanie bez výhrad prijal,

osvedčenie vydané príslušným súdom alebo orgánom členského štátu, v ktorom bol rozsudok vydaný, v súlade s článkom 39 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003.

15 Na ktorý súd sa mám obrátiť, ak sa chcem odvolať proti uznaniu rozhodnutia o rozvoďte / rozluke / anulovaní manželstva, ktorý vydal súd v inom členskom štáte? Aký postup sa uplatňuje v týchto prípadoch?

Podľa nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 sa môže zainteresovaný účastník v Lotyšsku odvolať proti uznaniu rozsudku vydaného v inom členskom štáte vo veci rozvodu manželstva, rozluke alebo vyhlásenia manželstva za neplatné dvoma spôsobmi.

Po prvé, podľa článku 21 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 môže ktorákoľvek zainteresovaná strana súd požiadať o neuznanie rozsudku vydaného v inom členskom štáte.

Po druhé, v prípade týkajúcom sa uznania rozsudku môže odporca spochybniť uznanie rozsudku v Lotyšsku dokonca aj v prípade, keď už iná osoba podala návrh na uznanie rozsudku a keď okresný alebo mestský súd na základe takéhoto návrhu už rozsudok uznal. Odporca môže vzniesť námietky proti uznaniu rozsudku vydaného v inom členskom štáte v Lotyšsku tak, že napadne rozhodnutie okresného alebo mestského súdu, ktorým bol rozsudok uznaný. Podľa článku 33 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 sa možno proti rozsudku okresného alebo mestského súdu vo veci uznania rozsudku vydaného v inom členskom štáte odvolať na krajskom súde pomocou dodatočnej námietky (*blakus sūdzība*) predloženej súdu, ktorý rozhodnutie vydal, a podaním návrhu na príslušný krajský súd. Odporca alebo navrhovateľ sa môžu proti uznaniu rozhodnutia krajským súdom odvolať na Senát Najvyššieho súdu (*Augstākās tiesas Senāts*) pomocou dodatočnej námietky (*blakus sūdzība*) predloženej súdu, ktorý rozhodnutie vydal, a predložením návrhu občianskoprávnej komore Senátu Najvyššieho súdu.

Odporca môže vzniesť námietky proti uznaniu rozsudku vydaného v inom členskom štáte na základe dôvodov na neuznanie vymedzených v článku 22 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 (pozri otázku 14).

16 Aké rozvodové právo uplatňuje súd v rozvodovom konaní medzi manželmi, ktorí nemajú bydlisko v tomto členskom štáte, alebo ktorí majú inú štátnu príslušnosť?

Postup určenia rozhodného práva je stanovený v

[nariadení Rady \(EÚ\) č. 1259/2010 z 20. decembra 2010, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca v oblasti rozhodného práva pre rozvod a rozluke \(nariadenie Rím III\)](#)

Užitočné stránky

<http://www.tiesas.lv/>

<http://www.lrx.com/features/latvia.htm> [English](#)

<http://www.vvc.gov.lv/>

<http://www.tm.gov.lv/>

Posledná aktualizácia: 08/05/2020

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Členské štáty zodpovedné za spravovanie stránok s národným obsahom práve aktualizujú časť obsahu na tomto webovom sídle vzhľadom na vystúpenie Spojeného kráľovstva z Európskej únie. Ak sa na stránkach nachádza obsah, v ktorom sa táto skutočnosť ešte nezohľadnila, nejde o zámer a čoskoro dôjde k náprave.